

Självständigt examensarbete, 15 hp, för
Kandidatexamen i utbildningsvetenskap
Termin år HT 2018
Fakulteten för lärarutbildning

Digitala verktyg i främjandet av barns språkutveckling

- En kvalitativ studie med fokus på pedagogers perspektiv på digitala verktyg i förskolan

Anna Stålebjör

Författare

Anna Stålebjör

Titel

Digitala verktyg i främjandet av barns språkutveckling

- En kvalitativ studie med fokus på pedagogers perspektiv av digitala verktyg i förskolan

Engelsk titel

Digital tools in promotion of children's language development

- A qualitative study focusing on pedagogues' perspective on digital tools in preschool

Handledare

Gunilla Vikbrant

Examinator

Christoffer Dahl

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att genom semistrukturerade intervjuer synliggöra hur digitala verktyg används i förskolan för att främja barns språkutveckling, även hur pedagoger förhåller sig till detta.

Studien utgår ifrån utvecklingsteorier grundade av Vygotskij och Piaget, som mynnar ut i dagens utvecklingspedagogiska perspektiv på lärande. Där grunden för lärande är samspel, kommunikation och en vilja att ständigt utvecklas vidare, både enskilt som kollektivt. Digitala verktyg blir allt mer vanliga i förskolans verksamhet vilket bidrar till att pedagogernas kompetens måste kunna bemöta detta.

Därmed är fokus riktas mot pedagogernas egna erfarenheter, kompetenser och värderingar kring användandet av digitala verktyg för att främja barns språkutveckling. Resultatet i studien visade på att pedagogens förhållningssätt till digitala verktyg är av stor betydelse vid användandet. Det visade även att pedagogerna använde sig mycket av det som verktyg och att det ger positiva effekter på barns språkutveckling. Forskningsstudien är utförd med förhoppningar om att inspirera pedagoger i förskolan att använda sig av digitala verktyg.

Ämnesord

Språkutveckling, kommunikation, förskola, digitala verktyg, IKT, samspel

Förord

Jag vill rikta ett stort tack till de pedagoger som deltagit i denna studie, utan era värdefulla svar hade inte forskningens resultat gått att uppnå. Jag vill även rikta ett stort tack till min handledare Gunilla Vikbrant för all granskning, stöttning och feedback som jag har fått under studiens gång.

Att få möjlighet att forska inom ett område som jag anser har en stor betydelse i förskolan har varit så givande. Jag har fått nya kunskaper som jag själv kommer att ha nytta av i min kommande yrkesroll som förskollärare.

Och sist men absolut inte minst så vill jag tacka min familj som har funnits där och stöttat mig under hela min skrivprocess. Ert engagemang och er tro på mig, har gjort att jag kunde skriva denna forskningsstudie. Ni är alla guld värda, Tack!

A handwritten signature in blue ink, reading "Anna Sjögren". The signature is written in a cursive style and is centered on a light-colored rectangular background.

Innehåll

Förord.....	3
1. Inledning	7
2. Syfte	9
2.1. Frågeställningar	9
3. Teoretiska perspektiv	10
3.1. Sociokulturellt perspektiv	10
3.2. Konstruktivistiskt perspektiv	11
3.3. Utvecklingspedagogiskt perspektiv	12
3.4. Sammanfattning	13
4. Tidigare forskning.....	14
4.1. Språk.....	14
4.2. Språkutveckling	15
4.3. Digitala verktyg	16
4.4. Pedagogers förhållningssätt till digitala verktyg	17
5. Metod	18
5.1. Kvalitativ metod	18
5.2. Semistrukturerade intervjuer	18
5.3. Urval	18
5.4. Genomförande	18
5.5. Forskningsetiska riktlinjer	19
5.6. Validitet och reliabilitet	19
6. Resultat	20
6.1. Pedagogens förhållningssätt	20
6.2. Arbetsmetoder med digitala verktyg	21
6.3. Digitala verktyg och språkutveckling.....	23
6.4. Konsekvenser med digitala verktyg	25

7. Analys av resultat.....	26
7.1. Pedagogens förhållningssätt	26
7.2. Arbetsmetoder med digitala verktyg	27
7.3. Digitala verktyg och språkutveckling.....	28
7.4. Konsekvenser med digitala verktyg	28
8. Diskussion.....	29
8.1. Metodkritik	33
8.2. Pedagogisk relevans	33
8.3. Förslag till vidare forskning	33
8.4. Slutsats.....	33
Referenser	35
Elektroniska referenser	36

1. Inledning

Under min studietid på förskolläraryrket har jag erhållit många nya erfarenheter från mina verksamhetsförlagda utbildningsperioder. Om jag jämför dagens förskola med den förskola som kallades lekis och som jag själv gick i för 22 år sedan kan man se att lärandet idag sker allt mer med hjälp av digitala verktyg. Barn har idag tillgång till lärplattor och datorer, vilket inte existerade i samma omfattning då jag själv var liten. All information finns att söka för både pedagoger och barn bara genom ett klick på datorn, vilket jag tycker skapar en större möjlighet till lärande för barnen. Denna forskningsstudie är baserad på semistrukturerade intervjuer som utfördes på tre legitimerade förskollärare. Alla arbetar på olika förskolor i en kommun i södra Sverige och besitter olika arbetslivserfarenheter mellan två till fem år inom förskolan.

I den reviderade Läroplanen för förskolan (98/16) har målen blivit mer omfattande och riktlinjerna har blivit tydligare vad det gäller användandet av digitala verktyg, med andra ord IKT (*informations- & kommunikationsteknik*). Där kan man läsa följande, att barnen ska få möjlighet att använda sig av enkel teknik i utforskandet av sin omvärld (Skolverket, 2016). Till följd är därav ena syftet med denna studie att skapa en djupare inblick i hur pedagoger anser sig använda digitala verktyg i förskolans verksamhet. Ett andra syfte är att synliggöra pedagogers förhållningssätt till detta som arbetsverktyg för att kunna främja barns språkutveckling. Denna studie är relevant för att Sveriges regering beslutade i augusti 2018 att läroplanen skulle revideras, samt att mål och riktlinjer skulle bli tydligare framskrivna från och med juni 2019 då språkutveckling och IKT utgör en större del än tidigare. I den nya läroplanen står det att barn ska erbjudas möjlighet att utveckla sitt språk, kommunikativa förmåga och förståelse med hjälp av bland annat digitala hjälpmedel (SKOLFS 2018:50). Detta kommer nu att medföra ökade krav på pedagogers digitala kompetenser i samband med lärande och kommunikation. Barns språkutveckling genomsyrar förskolans dagliga verksamhet och därför inriktar jag mig på att undersöka digitala verktyg och dess påverkan på barns språkutveckling. Tidigare forskning av Svensson (2012) och Norling (2013) visar att pedagogens förhållningssätt till barn i kommunikativa sammanhang är avgörande i främjandet av barns språkutveckling. Därmed är pedagogens förhållningssätt vid användning av digitala verktyg i centrum i denna studie. En annan forskning kring barns språkutveckling i samband med digitala verktyg utfördes av Birken (2017) och visar på att digitala verktyg har en negativ effekt på barns språkutveckling. Vilket bidrar till att det andra syfte i studien riktas mot att ta reda på hur

digitala verktyg påverkar barnen i deras språkutveckling i förskolan. Genom att synliggöra dessa metoder kan varje enskilt barns förmåga att utveckla språket med digitala verktyg bemötas. Jag har förhoppningar om att denna studie kan bidra med inspiration för pedagoger att använda sig av digitala verktyg i förskolan samt tillbringa idéer. Pedagogerna i förskolan måste få kompetens inom digitala verktyg, för att kunna bemöta de riktlinjer och strävansmål som står skrivet i den nya Läroplanen för förskolan (SKOLFS 2018:50). Idag kan inte digitala verktyg väljas bort i verksamheten utan det handlar om att skapa en relation mellan förskolan, digitala verktyg och lärande vilket Fast (2011) beskriver med följande citat

Frågan är inte längre **OM** förskolan ska arbeta med barn och ny teknik utan **HUR**...

(Fast 2011, s.215)

2. Syfte

I kommande del beskrivs forskningsstudiens syfte och vilka forskningsfrågor som studien ska hjälpa till att besvara.

Forskningsstudiens syfte är att ta reda på hur pedagoger använder digitala verktyg för att främja barns språkutveckling. Det centrala i denna studie är pedagogernas metoder i användandet av digitala verktyg, samt pedagogernas förhållningssätt till det som arbetsredskap. Detta ämne är viktigt att synliggöra för att digitala verktyg och språkutveckling är en grundpelare i förskolans verksamhet idag. Digitala verktyg kan förklaras som ett digitalt hjälpmedel som kan användas för att förstärka lärandets budskap tillsammans med barn. Pedagogens förhållningssätt är ett omfattande begrepp som i denna studie är avgränsat till vad pedagogerna själva anser om att använda digitala verktyg i förskolan. Studien utgår ifrån sociokulturellt- och konstruktivistiskt perspektiv vilket tillsammans mynnar ut i dagens utvecklingspedagogik i förskolan. Med denna forskningsstudie har jag förhoppning om att inspirera verksamma pedagoger i förskolan att använda digitala verktyg. Genom att synliggöra variationen av arbetsmetoder kan varje enskilt barns språkutveckling gynnas.

2.1. Frågeställningar

- Vilka digitala verktyg använder pedagogerna i förskolan?
- Hur används digitala verktyg som stöd i barns språkutveckling i förskolan?
- Vilket förhållningssätt har pedagogerna till användandet av digitala verktyg?

3. Teoretiska perspektiv

I följande kapitel beskrivs definition av språk, teoretiska utgångspunkter samt forskning om digitala verktyg i förskolan med utgångspunkt i det sociokulturella-, konstruktivistiska-, och utvecklingspedagogiskt perspektiv.

3.1. Sociokulturellt perspektiv

Lev. S Vygotskij var utbildad till pedagog, filosof och psykolog och skapade en teori som innebar att människors tankar i sociala samspel var grunden för utveckling. Vygotskij menade att barnets kognitiva förmåga, däribland den språkliga kompetensen utvecklades i olika sociala sammanhang. Stensmo (2007) beskriver att utvecklingen av människans språkkompetens påbörjas redan i fosterstadiet, då i form av sparkar i mammans mage. Allteftersom barnet blir äldre övergår kroppsliga gester till ett mer verbalt språk än tidigare. Vidare menar författaren att barnet lär sig att förena sina inre tankar och föreställningar med det verbala språket, vilket bidrar till att barnet utvecklar fler metoder att förmedla sig på än tidigare.

När barnet är ett år har de börjat bygga upp sitt ordförråd med enstaka ord, som människor i omgivningen kan uppfatta. När barnet sedan börjar närma sig 18 månader kan de oftast använda två ord i kombination och har bildat sig en större förståelse för språket i olika sammanhang. När barnet börjar utvecklas att bli vuxen, så har barnet lärt sig att använda språket som ett verktyg till att beskriva sina känslor och tankar. Askland och Sataøen (2003) beskriver att Vygotskijs teorier bestod mycket av människans koppling mellan tankar och språk. Vygotskij ansåg att språkutveckling sker i samband med andra människor i olika sociala sammanhang, där språk används med andra för att sedan återgå till en inre mental process hos den enskilda individen. Vidare skriver författarna att Vygotskij såg på det tänkande språket som ett verktyg eller inre symboler ”bilder” som människan använder för att utveckla kunskap. Enligt Vygotskijs teori om språk är det ett naturligt fenomen som barnen automatiskt använder, som i sin tur utvecklas till ett hjälpmedel som på sikt hjälper barnen i deras individuella utveckling och kommunikation. Detta kan bidra till att barnen lär sig kommunicera med andra och bilda en förståelse för sin omvärld (Hwang & Nilsson, 2011).

Den vuxnes roll vid barns språkutveckling är att benämna olika saker som barnet visar intresse för, på så vis kan barnet skapa en förståelse för sin omgivning. Genom att barnet får tillgå ett större ordförråd tidigt kan det bidra till att barnet senare har lärt sig fler strategier att använda sig av för att utveckla sitt språk (Lindahl, 1998). Kulturen barnet befinner sig i är betingat med hur barnet utvecklar sitt språk. Inom det sociokulturella perspektivet beskriver Säljö (2014) att människan har olika kulturella verktyg (*hjälpmedel*) att använda sig av för att utvecklas. Vidare beskriver Säljö (2014) att verktygen som kulturen erbjuder är olika beroende på var människan växer upp. Verktygen används både individuellt och kollektivt för att utveckla kunskaper. Vidare menar författaren att innebörden av verktyg kan beskrivas som ett hjälpmedel människan kan använda för att åstadkomma en problemlösning, exempelvis kalkylator, penna och symboler.

Samlärande i sociala sammanhang kan främja barns utveckling menade Vygotskij, vilket han kallade för proximala utvecklingszonen. Askland och Sataøen (2003), Stensmo (2007) och Säljö (2014) beskriver att den proximala utvecklingszonen innebär att kunskap som en människa inte ännu har, kan hen med hjälp av andra människor uppnå. Med andra ord betyder proximal utvecklingszon att lärande som sker tillsammans med andra människor kan bidra till ny kunskap hos individen. Genom kollektiv kommunikation och problemlösning kan människan med hjälp av andra utveckla ny kunskap som sedan kan reproduceras i andra sammanhang framöver (Askland och Sataøen, 2003).

3.2. Konstruktivistiskt perspektiv

Jean Piaget var en barnpsykolog som skapade en teori om barns kunskapsutveckling. Han såg på människan som en tänkare som ständigt måste förändras och anpassas till sin omvärld. Piaget (2013) beskrev att människans utveckling mot att bli vuxen sker i fyra perioder; sensomotorisk-, preoperationell-, konkret operationell- och formellt operationell period. Den *sensomotoriska* perioden infaller från spädbarnsåldern fram till barnet är två år. I denna period använder barnet sig av sinnesintryck som är kopplade till det som sker i barnets omgivning i stunden. När barnet blir lite äldre har förmågan att se inre bilder från tidigare upplevelser utvecklats, vilket bidrar till att barnet kan bilda en uppfattning om vad som sker runtomkring det. Barnet har vid denna period utvecklat en kognitiv förståelse kring att saker existerar även om barnet inte ser det fysiskt (Askland & Sataøen, 2003). När barnet är två till sex år gammalt infaller den *preoperationella perioden* och det är nu barnet har utvecklat en förmåga att fantisera och

uttrycka sig mer verbalt än tidigare. Barnet kan nu förena symboliskt tänkande med det verbala språket, men barnets eget perspektiv är i centrum. Det är fortfarande svårt för barnet att inta någon annans perspektiv och att se samband (Ibid.). Nästa period är den *konkret operationella* och infaller när barnet är sju till tolv år gammalt. Det är nu barnet kan börja att inta andras perspektiv att se på saker. Barnet har börjat utveckla sin förmåga att uppfatta tid och rum, samt lösa olika problem på ett konkret vis där tanke förenas med handling (Ibid.). Den sista perioden *formellt operationella* infaller från barnet är tolv och framåt. Barnet har nu blivit ungdom och den kognitiva förmågan att uttrycka känslor samt tolka sin omvärld sker alltmer på ett metakognitivt vis. Förmågan att tänka på att det som finns i omvärlden existerar utan att det syns konkret har utvecklats. Denna utvecklingsperiod kan jämföras med när det lilla barnet befinner sig i den *sensomotoriska* perioden och leker tittut. Då barnet bildar en uppfattning om att personen som leker tittut försvunnit för att den inte längre syns (Ibid.).

3.3. Utvecklingspedagogiskt perspektiv

Utvecklingspedagogiken är ett perspektiv som genomsyrar dagens förskoleverksamhet där barns lärande är centralt. Perspektivet grundas på barns erfarenhet, kunskap men även pedagogers metoder att erbjuda barn ny kunskap i form av ett varierande och riktat lärande, samt metakognitiva dialoger och metakognition (Pramling Samuelsson & Asplund Carlsson, 2003).

Det fordras variationsrika arbetsmetoder för att pedagogen ska kunna använda sig av metasamtal i lärandet. Begreppet variation innebär att pedagogen vägleder barnen att kunna urskilja det som skiljer fenomen från varandra genom variation. Detta kan ske genom att erbjuda barnen en variation av till exempel olika djur för på så vis kan pedagogen jämföra djuren med varandra. Genom att synliggöra skillnader kan barnen i sin tur lättare urskilja det specifika djuret som lärandet riktas mot (Doverborg, Pramling & Pramling Samuelsson, 2013). I lärandet är det lärandeobjektet som är i fokus och väcker uppmärksamhet, samt bjuder in barnen till kommunikation med varandra och med pedagogen. Om pedagogen riktar lärandet till fenomenet som är i fokus samt visar engagemang, bjuds barnen in till reflektion och kommunikation kring fenomenet (Ibid.). Metakognitiva dialoger använder pedagogen för avsikt att rikta barns uppmärksamhet mot lärandeobjektet och barnen kan då fritt reflektera och tänka över lärandet, vilket bjuder in till kommunikation (Pramling Samuelsson & Asplund Carlsson, 2003). Med hjälp av denna arbetsmetod kan variation av barns tankar kring lärande

synliggöras, vilket är grunden till att uppnå nästa nivå i sin individuella lärandeprocess och vad barnen tänker om fenomenet (Ibid.).

Begreppet metakognition handlar om hur barn tänker över sitt lärande, vilket består av tankeprocesser i den enskilda individen som sker i samband med lärande. Genom metakognition lär sig barnen att reflektera kring sitt eget lärande, detta utvecklar barns tänkande då barnen lär sig att styra och ändra sitt tankesätt och kan därmed utveckla sin förmåga att ta andras perspektiv (Ibid.). Dagens utvecklingspedagogik genomsyras av Vygotskijs och Piagets teorier. Piaget förklarade att lärandets utveckling sker inifrån människans mentalitet, vilket Vygotskij menade var raka motsatsen. Vygotskij menade att människan utvecklar sitt lärande utifrån sociala sammanhang som sedan bearbetas i människans mentala inre, som en process. Inom utvecklingspedagogiken är Piagets och Vygotskijs utvecklingsteorier en grundpelare för hur människan skapar förståelse för sin omvärld (Ibid.).

3.4. Sammanfattning

Teorierna som har nämnts i ovanstående stycken genomsyrar dagens förskolor. Lärandets utgångspunkter kretsar mycket kring hur och vad barn lär sig, samt på vilket förhållningssätt pedagogerna har när de bemöter barn i lärandet. Alla barn ska kunna erbjudas samma förutsättningar att lära sig och därmed spelar variation en avgörande roll för att kunna bemöta allas lärande menar Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003). Tolkningen av Piagets utvecklingsteori kan ses som att människan utvecklas inifrån och ut med hjälp av sin kognitiva förmåga att tänka, i jämförelse med Vygotskijs teori om att utveckling sker i samspel med andra och därefter utvecklas människan i sitt mentala inre.

I förskolan och i barns utveckling sker barns lärande både i deras inre och tillsammans med andra. Barnet bär på kunskaper redan när de kommer till förskolan som i sin tur utvecklas ännu mer i sociala sammanhang (Säljö, 2014). Därmed har både Vygotskijs och Piagets teorier om barns utveckling en stor betydelse i barns lärande, vilket i sin tur genomsyrar nutidens utvecklingspedagogik. Människan är en social individ som lär sig att utveckla sina kunskaper vidare tillsammans med andra menade Vygotskij. I detta influeras lärandet även av Piagets tankar, om att människan är flexibel och besitter en förmåga att anpassa sig till sin omgivning och är ständigt sökande efter nya kunskaper. Dessa teoretiska utgångspunkter i studien har valts för att pedagogens förhållningssätt har en stor betydelse när barn ska utveckla sitt språk. Piaget (2013) och Asklund och Sataøen (2003) beskriver att samlärande är av stor betydelse för varje

enskild individs inre utvecklingsprocess. Lärandet i förskolan sker till stor del kollektivt i samspel med andra vilket bidrar till att denna teoretiska utgångspunkt har betydelse i studien. Sociala samspel, pedagogens förhållningssätt, samlärande och nya kunskaper bidrar till barns fortsatta utveckling menar Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003).

4. Tidigare forskning

I detta kapitel kommer forskning inom språkutveckling och digitala verktyg att beskrivas, forskningsområdena är uppdelade i underrubrikerna språk, språkutveckling, digitala verktyg och pedagogers förhållningssätt till digitala verktyg.

4.1. Språk

Språk som begrepp definieras oftast som det verbala språket, men dess innebörd omfattar mycket mer än så. Även gester, tecken och ansiktsuttryck är grunden för kommunikation och samspel mellan individer. Information som uppfattas mellan individer består av signaler som sedan omtolkas till information av den som deltagit i situationen. Språk är något människan ständigt lär in, det verbala språket består av ett växlande samspel mellan den som lyssnar och den som talar. Språk omfattas även av det icke verbala språket så som gester och ansiktsuttryck, med hjälp av detta kan människor läsa av sinnessällstånd och känslor (Lindahl, 1998).

Forskaren Henning Rye (2009) menade att barn föds till att kunna uppfatta samt skilja på olika ljud samt att omgivningen barnet befinner sig i formar barnets förståelse och utveckling av språket. Kulturen barnet växer upp i är avgörande för hur barnets språk utvecklas, som i sin tur används vid kommunikation i olika sociala sammanhang. Vidare menar författaren att språk oftast delas in i kategorier om verbalt och icke verbalt språk, men vi människor uppfattar vår omvärld också genom andra kommunikationsverktyg så som tecken och bilder. Rye beskriver att en välfungerande, meningsfull kommunikation bidrar till en trygghet hos barnet, vilket skapar grunden för barnets fortsatta kognitiva utveckling. Förskolans verksamhet består av möten mellan människor och där kommunikation är en förutsättning för att lära sig. Därmed kan pedagogens förhållningssätt synliggöras och dess betydelse för att kommunikation ska uppstå som är syftet i denna studie.

4.2. Språkutveckling

I en forskningsstudie av Svensson (2012) beskrivs det att barns språkutveckling främjas då pedagogen har ett engagerat förhållningssätt gentemot barnen. I konversation med barn gäller det att pedagogen visar intresse för barnets initiativ till kommunikation för att kunna utmana dem vidare i deras språkutveckling. Om pedagogen ger avslutande svar som ja, nej eller ger ett otydligt svar så avslutas konversationen med barnet och därmed försummas barnets initiativ. Vidare menar Svensson även att miljön barnen vistas i bör vara trygg och inbjudande, vilket i sin tur har en avgörande betydelse för främjandet av utvecklingen.

Doverborg och Pramling Samuelsson (2012) beskriver att vårdnadshavarnas delaktighet och samverkan i förskolan har betydelse för barns språkutveckling. Språkutvecklingen hos barnet kan främjas mer om vårdnadshavarna och pedagogerna som finns i barnets närhet, visar intresse att lyssna när barnet vill kommunicera. Sandberg och Vuorinen (2007) beskriver att även bilder från verksamheten, kan bidra till att vårdnadshavarna kan samverka med förskolan då de får en inblick i vad som sker i verksamheten. Det hjälper även barnet att kunna förmedla och kommunicera med vårdnadshavarna om vad de gör på förskolan.

Det finns en mängd variationer av metoder för pedagogerna att använda sig av för att stimulera barns språkutveckling i förskolan. Studier visar på att om barn erbjuds en variation av metoder att lära sig språk på, kan de enklare erövra språket framöver. Metoderna består delvis av att låta barnen använda sin fantasi och kreativitet genom att skapa egna berättelser eller samtala om bilder de har skapat (Fast, 2011). Pedagogerna kan även använda sig av samtal med barnen och låta de reflektera samt sätta ord på vardagliga situationer (*påklädning, lunch, i leken*) som uppstår. Studien visar även att sagostunder med högläsning är mycket viktiga för barnen det bidrar till att de kan binda samman sina tidigare erfarenheter med det som läses. Högläsning bjuder även in till kommunikation som är värdefullt för att främja barns språkutveckling (Ibid.).

Forskning visar att barns tidiga språkutveckling inte behöver vara styrd av uppbyggda aktiviteter. I Norlings (2015) artikel beskrivs ett resultat i en forskningsstudie kring språkutveckling, där man tittat på det enskilda barnet i lek- eller i gruppaktivitet. Norlings resultat visar att barns språkutveckling sker lika bra i den fria leken som med en lyhörd pedagog

som ställer öppna frågor samt visar intresse för barnens språkutveckling. Resultatet genomsyras av Vygotskijs teori om språkutveckling och lärande i sin helhet. Där pedagogen tar tillvara på sociala sammanhang och relationerna där språket blir en central del i kommunikation med varandra. I detta sammanhang synliggörs även begreppet proximal utvecklingszon som Lindö (2009) beskriver innebär att det man inte kan själv eller på något sätt kan uppnå, kan utvecklas med hjälp av någon annans kunskaper i en social aktivitet. Genom det sociala samspelet kan barnen hjälpa varandra att utveckla ny kunskap som sker via kommunikation där de delar med sig av sina tidigare erfarenheter till varandra. Detta medför att barnen kan nå ett steg längre i sin utveckling.

4.3. Digitala verktyg

Forskning inom digitala verktyg och dess för- och nackdelar i förskolan är mycket begränsad. Innebörden av begreppet digitala verktyg kan beskrivas som ett hjälpmedel som kan användas för att främja barns utveckling; det kan vara teknik så som dator, mobil, projektor och lärplatta (Lundgren Öhman, 2014). Pedagoger kan ta dessa verktyg till hjälp för att kunna synliggöra lärandet samt göra det mer konkret genom exempelvis bilder. Lundgren Öhman beskriver att med hjälp av digitala verktyg kan ett lustfyllt lärande skapas och pedagogerna kan därmed ta tillvara på alla barns intressen. Barns delaktighet i förskolan ska ske på samma villkor, alla barn ska erbjudas lika chans till att utvecklas. Lundgren Öhman belyser vikten av att använda digitala verktyg tillsammans med barn, på så vis kan de erbjudas lika förutsättningar för att göra sina röster hörda. Vidare menar författaren att digitala verktyg även bidrar till att barns delaktighet ökar när barns intressen och deras tankar synliggörs.

En studie utförd av universitetslektor Susanne Kjällander (2014) vid Stockholms universitet handlar om hur barn använder digitala verktyg för att främja sin utveckling. Studien belyser användning av bland annat lärplattor med olika appar som ska kunna användas i pedagogiskt syfte både i förskolan och hemma. Kjällander beskriver i sin forskningsstudie att barnen i förskolan använde lärplattan till att ta kort med, rita, skapa musik men pedagogerna använde den även tillsammans med barnen i olika situationer. Kjällander belyser vikten av att pedagogerna i förskolan använder digitala verktyg tillsammans med barnen för att det ska bli pedagogiskt. Hon lyfter även fram att digitala verktyg är effektivt i arbetet med flerspråkighet i förskolan. I studien problematiserar författaren användning av digitala verktyg och menar att det kan frånta barnen de fysiska materialen, så som färger, instrument och som ersätts med

lärplattan istället. Vidare menar hon även att det har bildats en klyfta i skolvärlden mellan de som är för digitalisering och de som är emot.

I USA har ytterligare en studie utförts av en forskare vid namn Dr. Catherine Birken, (2017) mellan 2011 och 2015. Den handlar om digitala verktyg och hur de påverkar barns språkutveckling. Studien är utförd på 900 barn mellan sex månader till två år. När barnen fyllt 18 månader visade det sig att varje halvtimme gav en risk på 49% att barnets språkutveckling försenades. Detta resultat visade sig på grund av att barnen använde sig av lärplattan minst en halvtimme per dag i jämförelse med barn som inte vistades framför lärplattan. Däremot visade studien inte på några förseningar i barnets utveckling av gester eller andra förmågor att förmedla sig. Birken (2017) hävdar i sin studie att det behövs mer forskning om sambandet mellan barn och användandet av digitala verktyg.

4.4. Pedagogers förhållningssätt till digitala verktyg

I en uppföljning som Skolverket utförde om IT-användning- och kompetens 2016, visade att en fjärdedel av förskolans personal hade tillgång till digitala verktyg, jämfört med lärare i grund- och gymnasieskolan där de flesta hade tillgång till dator eller lärplatta. Uppföljningen påvisar även att det digitala behovet hos pedagogerna i förskolan inte prioriteras på samma vis som pedagogerna i grundskolan (Skolverket, 2016). Ett annat resultat som också synliggjordes var att pedagogerna i förskolan ansåg sig ha kunskapsbrist i användandet av digitala verktyg. Pedagogerna önskade mer fortbildning i hur de kan använda digitala verktyg i syfte till pedagogiskt lärande i förskolan (Skolverket, 2016). En studie kring användandet av digitala verktyg i skolan har forskaren Sara Willermark (2018) utfört. Resultatet i studien visade att pedagoger till stor del använder digitala verktyg i verksamheten. Däremot ansåg pedagogerna att planeringstid för att använda sig av digitala verktyg är bristande.

Forskningen i detta kapitel är relevant att använda i syfte till denna studie för att det visar på positiv effekt och negativ effekt på barns språkutveckling i samband med digitala verktyg. I resultatet kan sedan en jämförelse göras och belägg för ovan forskning analyseras.

5. Metod

I detta avsnitt ges en inblick över vilka metoder som har använts för att kunna besvara forskningsfrågorna.

5.1. Kvalitativ metod

Jag har valt att göra en kvalitativ studie på så vis kan empirin problematiseras och analyseras på ett djupare plan. Empirin har samlats in genom intervjuer med verksamma pedagoger. Intervjuerna har spelats in för att på så vis kunna säkerställa att viktig information inte går förlorad. Empirin har sedan transkriberats till text för att bibehålla struktur i sammanställningen av resultatet. Intervjun bestod av öppna frågor som delades in i olika teman med följdfrågor, Back och Berterö (2015) beskriver att informantens uttryck och delgivande av information är det relevanta vid denna metod

5.2. Semistrukturerade intervjuer

Jag genomförde semistrukturerade intervjuer (bilaga 1) riktade till tre verksamma legitimerade pedagoger på olika förskolor i en kommun. Med hjälp av semistrukturerade intervjuer menar Denscombe (2009) att forskaren kan komma ner på djupet med pedagogernas tankar kring språkutveckling, samt synliggöra deras egna erfarenheter. Frågorna var öppna men inom temat digitala verktyg vid språkutveckling, vilket bidrar till att pedagogerna kan använda sina egna ord och tankar (Ibid.). Empirin som framkom bidrog till att pedagogernas olika metoder synliggjordes samt deras perspektiv på digitala verktyg vid språkutveckling i förskolan.

5.3. Urval

I denna forskningsstudie valde jag att använda mig av subjektivt urval, som innebär att jag hade kännedom om pedagoger med kunskap och erfarenhet inom det valda forskningsområdet. Jag riktade mina intervjuer till tre pedagoger med en variation av arbetslivserfarenhet mellan två till fem år inom förskolan. Denscombe (2009) beskriver att med subjektivt urval kan forskaren få mer relevanta svar till sin forskning. Studien kan utföras på ett mer vägledande sätt genom att forskaren kan rikta sin forskning till den kategori som är bäst lämpad till syftet.

5.4. Genomförande

Jag använde mig av ljudinspelning vid intervjuerna samt anteckningar som stöd. Denscombe (2009) beskriver att ljudinspelning bidrar till att intervjuaren kan vara mer närvarande och visa

intresse för informanten, samt bidrar det till mindre risk att missa eller feltolka relevant information för intervjuaren. I efterhand kan sedan inspelningen spelas upp vilket bidrar till att forskaren inte går miste om eventuellt avgörande information från informatören (Ibid.).

5.5. Forskningsetiska riktlinjer

Det är angeläget att inta ett etiskt ställningstagande i studien, för att försäkra informanterna om deras rättigheter i deltagandet. Studien har utgått från Vetenskapsrådets (2002) forskningsetiska principer nyttjandekravet, konfidentialitetskravet, informationskravet och samtyckeskravet.

Nyttjandekravet innebär att den information jag samlar in under forskningsprojektet endast ska användas i syfte till studien och inget annat. *Konfidentialitetskravet* innebär att alla personuppgifter på de personer som deltar i undersökningen förblir skyddade mot att obehöriga ska kunna ta del av dem (Löfdahl 2014). *Informationskravet* står för att forskaren ska informera deltagarna om studiens syfte och vilka rättigheter deltagarna har till att vilja fortsätta delta eller ej. *Samtyckeskravet* står för att deltagarna får medverka på sina egna villkor, skulle deltagarna vilja avbryta intervjun så är det fritt att göra det (Denscombe 2009).

Innan studien påbörjades tog jag kontakt med potentiella informatörer och skickade sedan ut ett missivbrev (bilaga 1) till dem. Hjalmarsson (2014) beskriver att missivbrev är ett medgivande med information till informanterna om studiens syfte, användning, personuppgiftsskydd samt deltagande.

5.6. Validitet och reliabilitet

Validitet innebär att forskaren har valt att använda sig av en metod som är relevant för syftet i sin studie vilket påverkar resultatet om det ska bli trovärdigt. Denscombe (2009) beskriver att validiteten (*trovärdigheten*) i studien uppnås om forskaren använt sig av en metod så empirin kan samlas in på ett tillförlitligt sätt. Reliabilitet innebär att om samma forskningsstudie skulle upprepas och metodvalet är det samma skulle resultatet bli likvärdigt, därmed en försäkran om att undersökningen är tillförlitlig (Eliasson, 2013). Reliabiliteten betyder trovärdighet i en undersökning och bestäms beroende av hur undersökningen har utförts, samt hur noggrann forskaren har varit i sammanställningen av sin insamlade empiri (Magne Holme & Krohn Solvang, 1997). I studien använde jag mig av samma intervjufrågor till informanterna och samma yrkesgrupp vilket bidrar till att trovärdigheten blir hög i studien. Validitet i denna studie är hög för att syftet är avgränsat till pedagogers förhållningssätt till digitala verktyg samt metoder som används i samband med språkutveckling i förskolan.

6. Resultat

I det kommande avsnittet kommer resultat från intervjuerna att presenteras. Resultaten är uppdelade i underrubriker med teman som framkom efter sammanställning av empirin. Personerna som intervjuats är könsneutralt benämnda och pedagog 1 har arbetat i 3 år, pedagog 2 har arbetat i 2 år och pedagog 3 har arbetat i 5 år.

6.1. Pedagogens förhållningssätt

En av frågorna under intervjun var riktad mot pedagogerna och hur de såg på språkutveckling och dess betydelse i förskolan. Samtliga av pedagogerna ansåg att språk utgör en stor grund i förskolan, då barnen precis har börjat utveckla sitt språk när de skolas in på förskolan. Pedagogerna belyste även att språk är så mycket mer än bara det verbala språket. I arbetet med de yngsta barnen som ännu inte lärt sig det verbala språket, menar samtliga pedagoger att det är ännu viktigare att vara en öppensinnad pedagog som lär sig tolka barnet med andra kommunikationsmetoder så som kroppsspråket.

En annan fråga gällde pedagogen och om de ansåg sig ha en stor roll i barnens språkutveckling och vid kommunikation. Pedagogerna var eniga över att språket har en avgörande roll för att kunna uttrycka sig. ”Ja! Vi arbetar hela tiden för att stötta barnen i deras språkutveckling, genom att benämna olika vardagliga saker.” Samtliga pedagoger nämnde att det också har en stor betydelse att vara lyhörd i mötet med barn, med andra ord visa intresse för dem samt lyssna på det barnen vill förmedla. Det kan även ske genom situationer i vardagen som i sin tur har en stor betydelse för att barnen ska kunna skapa förståelse kring ord och sammanhang. Det kan till exempel vara samlingar där pedagogerna gör lekar med barnen, sjunger, tittar på film, samspel, teater samt diskutera och kommunicera kring bilder. Pedagog 1 gav ett exempel på en händelse där de inte mötte barnens intresse. De lekte en lek under en samling och pedagogen gömde fyra saker under en duk, plockade bort en av dem och därefter skulle barnen få gissa vilken som var borta. Pedagogen märkte snabbt att valen av saker inte mötte barnens intresse och berättade följande:

Vi mötte inte barnen på deras nivå, vi fick helt enkel göra en kullerbytta i våra tankar och tänka om! Vi bytte därefter ut sakerna mot ¹Babblarna och barnen kunde genast verbalt förmedla vilken figur som saknades.

De minsta barnen (*1–3 år*) har ett tämligen litet ordförråd vilket bidrog till att de inte kunde förmedla de första sakerna som låg under duken. Men Babblarnas namn är något som de allra flesta barnen verbalt kunde uttrycka, därmed blev de inte lika begränsade i kommunikationen.

Pedagog 3 beskrev att de arbetar mycket med att fånga barnens intresse i lärandet, vilket i sin tur lockar barnen till kommunikation. Ett lyhört och engagerat förhållningssätt hos pedagogen ansåg samtliga pedagoger hade en stor betydelse för hur och om barnets språk utvecklas vidare. Det kan vara genom att pedagogen möter barnet på deras nivå där de befinner sig i sin språkutveckling, men även för att kunna utmana barnet vidare i sin utveckling. Pedagog 3 sa följande:

Många gånger krävs det att vi pedagoger är lyhörda och kan fånga barnens intressen. Men jag tycker att vi ska även presentera nya saker för barnen så de kan finna nya saker intressanta också.

Kommunikation och visat intresse för barnen och det de vill förmedla är avgörande för barns språkutveckling beskriver samtliga pedagoger. Det är dels viktigt att fånga barnens intresse, dels lika viktigt att pedagogen skapar ett intresseväckande lärande för barnen.

6.2. Arbetsmetoder med digitala verktyg

Vidare ställdes frågor om hur pedagogerna använder digitala verktyg i verksamheten för att främja barns språkutveckling. Pedagogerna berättade att de använde sig av digitala verktyg genom ljudsagor, musik, pedagogiska appar, filmer, projektorn, mobilen och datorn. Pedagogerna beskriver även att digitala verktyg förstärker barnens lärande och det blir även till fördel för pedagogen som hjälpmedel i lärandet. Pedagog 2 nämnde att hen använder sig mycket av lärplattan och olika appar. Pedagog 1 nämnde att hen använder sig av en app som läser sagor för barnen. Pedagog 3 beskrev att hen använder sig mycket av foton på lärplattan för att öppna upp till kommunikation. Det framkom att lärplattan möjliggör för barn med annat modersmål än svenska att lyssna på upplästa böcker på sitt modersmål, vilket bidrar till inkludering och delaktighet vid sagostunden. Pedagog 1 uttryckte följande:

---

¹ Babblarna består av sex stycken färgglada figurer, som är ett pedagogiskt material framtaget för att stimulera barns språkutveckling. Det är framtaget av Hatten förlag AB (2017) med Karlstadsmodellen som pedagogisk plattform.

Ibland kan barn med annat modersmål försöka göra sig förstådda, då brukar jag och mina kollegor använda lärplattan till att skriva in ordet barnet säger och sedan översätta det till svenska. Vi samlar sedan orden på en lista med översättning på svenska och använder som stöd vid kommunikation.

Pedagog 1 beskrev att de kunde möta barnens språkkunskaper på deras nivå och på så vis kan pedagogerna kommunicera med barnen med hjälp av lärplattan. Samtliga pedagoger har en riklig tillgång till digitala verktyg i verksamheten så som flyttbara projektorer, kameror, 3D - skrivare och datorer. Pedagog 1 beskrev vidare att de tar tillvara på barnens intressen genom att projicera bilder eller filmer på väggen som barnen sedan kan titta på. Även pedagog 2 sa att mobilen och lärplattan används mycket i syfte till att kommunicera med barnen. Pedagog 3 beskrev att de arbetar på liknande sätt genom att använda lärplattan till fotografering och därefter visa bilderna på väggen. Hen uttryckte följande:

När vi projicerar upp bilderna vi tagit tillsammans med barnen på väggen så blir det som att barnen tänker sig in i bilden och på så vis kan vi kommunicera kring det vi sett eller gjort.

Pedagog 1 uttryckte följande:

Genom att vi kan projicera bilder eller filmer för barnen så gör det att vi kan kommunicera tillsammans och vilket gör att barnen kan utveckla sitt ordförråd mer.

Lärplattan är ett verktyg att använda i syfte att vidga lärandet. Pedagog 3 berättar att de arbetar med värdegrunden på hans förskola och använder film för att tydliggöra budskapet. Efter filmen kommunicerar och reflekterar barnen med pedagogerna över hur en bra kompis ska vara. Pedagog 3 menar att filmen ger barnet ett annat perspektiv på olika situationer som kan vara svåra att förklara med ord. Vidare beskriver pedagog 3 att datorn eller lärplattan kan användas vid till exempel bakning. Då får barnen vara med från början och leta upp recept, därefter hjälpa till att baka och på så vis erbjuds barnen möjlighet att utveckla både tal- och skriftspråk.

Samtliga pedagoger känner sig trygga i arbetet med digitala verktyg i förskolan, men att det självklart behövs mer kompetensutbildning. Pedagog 1 berättade att det är en stor klyfta mellan vilka pedagoger som använder digitala verktyg i förskolan och vilka som inte gör det, men poängterade följande ” Det viktigaste i användandet av det digitala är att pedagogen har ett pedagogiskt tänk med det.” Hen trodde att klyftan troligtvis beror på när pedagogen tog sin examen och att i den senare tidens utbildningar finns det mer inslag av hur digitala verktyg används. Genom detta har pedagoger med nyare examen fått mer kompetens i arbetet med digitala verktyg och hur det kan iscensättas i verksamheten, jämfört med pedagoger vars examen togs längre tid tillbaka. Om pedagogerna visar hur man kan använda digitala verktyg tillsammans med barnen så växer barnens förmåga att använda digitala verktyg menade pedagog 1. En annan bidragande faktor kan bero på förskolans ekonomi vid inköp av digitala verktyg. Pedagog 2 berättade att variationen av digitala verktyg som de har fått tilldelat på förskolan öppnar upp för ett lärande som annars kunde varit svårt att förmedla, ” Digitala verktyg hjälper oss pedagoger att bemöta barnens intresse och vidga deras lärande genom att de kan använda fler sinnen i utforskandet.”

Resultatet visade även att fortbildning inom digitala verktyg och dess användning i förskolan sker genom att några kollegor får gå på utbildning inom digitalisering och teknik samt studiebesök på andra förskolor. På så vis kan de nyfunna kunskaperna delas mellan kollegor och bidra till ny inspiration i användandet av digitala verktyg. Pedagog 3 uttryckte följande:

Vi hittar mycket inspiration på olika sidor på nätet där andra pedagoger lägger ut sina tips och idéer. Och sedan hjälps vi åt att komma nya saker i arbetslaget med hur vi kan använda digitala verktyg med barnen.

6.3. Digitala verktyg och språkutveckling

I intervjun tillfrågades pedagogerna vilken betydelse de tror att digitala verktyg har för barns språkutveckling. Sammanfattningsvis beskrev de att med digitala verktyg kan barnen stötts mer i deras språkutveckling jämfört med den tiden då det inte fanns i förskolan. Pedagog 1 uttryckte följande:

Vi kan ta fram barnens intresse lättare och blir inte låsta kring materialet som det var förr. Med lärplattan kan vi lättare leta upp nya sånger, visa ett klipp på ²Youtube eller något annat som barnen pratar om.

Pedagog 2 beskrev att både mobilen och lärplattan används ofta i verksamheten, ” Mobilen är ett mycket användbart och bra verktyg som vi använder för att ta bilder med som sedan synliggörs för barnen.” Dessa digitala verktyg beskrev pedagog 2 lockar barnen till kommunikation och diskussion barn emellan samt med pedagogen kring det de har gjort. Pedagog 1 berättade om ett exempel vid en matsituation där hen samtalande med barnen om vad de hade gjort under dagen. Barnen såg mest fundersamma ut och hade svårt att uttrycka det de tänkte på. Detta bidrog till att pedagogen nästa gång valde att reflektera kring bilder via lärplattan istället. På så vis blev situationen konkret för barnen när ord och bild tillsammans bildade ett sammanhang, vilket öppnade upp för kommunikation.

Pedagog 1 berättade att de ofta lägger ut bilder och information på deras slutna Facebook grupp på det som sker i verksamheten. Hen sa att det bidrar till att vårdnadshavarna kan prata med sina barn hemma om det de gör på förskolan, vilket pedagogen tror är betydelsefullt.

Dagens föräldrar är så stressade att de tyvärr inte hinner läsa vad som står på tavlan i hallen. Därför är vår grupp på Facebook toppen så föräldrarna kan ta del av information när de kan och med hjälp av bilderna reflektera med sina barn vad som gjorts under dagen.

Pedagog 3 sa att digitala verktyg bidrar till att det blir enklare för pedagoger att ta tillvara på barnens tankar och intressen där språk enklare kan integreras i lärandet. Hen gav ett exempel på en situation där digitala verktyg vidgade lärandet:

Ett barn frågade efter ett samtal om rymden hur en satellit såg ut vilket jag snabbt kunde leta upp på lärplattan och visa barnen. Detta gjorde att vi började samtala och barnen berättade sina tankar om rymden.

Samtliga pedagoger menar att lärandet blir mer konkret och utvecklande i samband med att barnen får möjlighet att använda fler sinnen vid lärandet. Alla barn är olika och behöver olika metoder för att kunna ta till sig kunskap, därmed är digitala verktyg till stor hjälp för att kunna inkludera alla barn.

---

² Youtube är en internetbaserad kanal där olika filmklipp finns tillgängliga

6.4. Konsekvenser med digitala verktyg

Vid sista delen av intervjun tillfrågades pedagogerna om de kunde se några konsekvenser i användandet av digitala verktyg i förskolan. Samtliga pedagoger var överens om att digitala verktyg ska användas i ett pedagogiskt syfte samt att de aldrig kan ersätta pedagogen. Pedagog 3 uttryckte sig på följande vis:

Lärplattan är en envägskommunikation vilket bidrar till att samspelet med en pedagog kan aldrig ersättas. Det är otroligt viktigt att vi pedagoger är närvarande när barnet använder sig av till exempel olika appar och spel. Utan en närvarande pedagog vid lärplattan blir det inte pedagogiskt, utan vi måste finnas där och lyssna på barnens frågor, på så vis kan vi skapa kommunikation kring det barnet tittar på.

Planerandet kring användning av lärplattan eller andra digitala verktyg sker både spontant och vid planerade aktiviteter. De har alltid lärplattan tillgänglig för att kunna fånga barnens intresse i stunden. Pedagog 1 berättade om en situation där projektorn och lärplattan användes som verktyg;

Barnen fick köpa tågbiljetter på låtsas och sedan sätta sig på rad, därefter projicerade vi upp en film på väggen så barnen fick åka tåg. Genom att vi använde digitala verktyg i situationen kunde vi hjälpa barnen att utveckla sin fantasi och det visuella lärandet. Det gör också att vi tillsammans kan bygga upp ordförrådet genom att prata om det de ser.

Pedagog 3 beskrev att lärplattan kan hjälpa barnen i deras språkutveckling, även om pedagogen inte är närvarande. Hen uttryckte följande:

Samtidigt kan jag tro att om pedagogen inte är närvarande så kan vi gå miste om viktiga delar så som observationer av barns lärande som annars kunde synliggjorts.

Pedagog 3 tycker att digitala verktyg ska användas med en pedagogisk grundtanke. I många fall menar pedagogen att lärplattan kan användas till mindre bra syfte, exempelvis för att det ska bli lugnare klimat på avdelningen.

7. Analys av resultat

I följande kapitel analyseras resultatet och presenteras i förhållande till syfte, frågeställningarna och litteratur. Syftet var att synliggöra pedagogers förhållningssätt och metoder kring digitala verktyg vid språkutveckling.

- Vilka digitala verktyg använder pedagogerna i förskolan?
- Hur används digitala verktyg som stöd i barns språkutveckling i förskolan?
- Vilket förhållningssätt har pedagogerna till användandet av digitala verktyg?

7.1. Pedagogens förhållningssätt

Pedagogerna betonar att deras förhållningssätt gentemot barnen har en avgörande betydelse för att skapa goda relationer. Empirin visar att samtliga pedagoger anser att en pedagog ska vara lyhörd, intresserad och möta barnen på deras nivå samt integrerar språkutveckling i varierande situationer. Förhållningssättet stämmer väl in på det Svensson (2012) beskriver att om barn erbjuds en variation i lärandet så skapas grundläggande förutsättningar för dem att främja språkutvecklingen. Vidare menar författaren att även trygghet i relationen till pedagogen och sin omgivning är av betydelse för barns lärande. Det handlar enligt pedagogerna om att lära känna varje barn och skapa relationer som bidrar till att barnen känner sig trygga med att kommunicera. Pedagogernas resonemang styrks av Rye (2009), med avseende på meningsfull och välfungerande kommunikation bidrar till att barn kan känna trygghet vilket är grunden för fortsatt utveckling. Främjande av språkutvecklingen handlar också om ett samarbete med barnens vårdnadshavare. En av pedagogerna beskrev att de har en Facebooksida där vårdnadshavarna kan ta del av vad som sker i verksamheten. På så vis bidrar det till att de kan kommunicera med barnet hemma. Sandberg och Vuorinen (2007) menar att samverkan med hemmet har ett gott inflytande på barns språkutveckling.

Språket hos barn kan också utvecklas mer genom att de får benämna olika all dagliga saker beskrev en av pedagogerna. Det kan handla om att benämna det som händer genom att till exempel kommunicera med barnet under påklädning eller under lunchen. På så vis menar Lindahl (1998) att barnet kan skapa en förståelse kring situationen med hjälp av kommunikationen, vilket bidrar till att barnet kan förstå olika sammanhang. I empirin framkom att pedagogerna använder sig mycket av reflektion och kommunikation i grupp med barnen,

vilket pedagogerna menar bidrar till att barns tankar kan synliggöras som kan bidra till lärande. Stensmo (2007), Askland och Sataøen (2003) samt Hwang och Nilsson (2011) refererar till Vygotskijs teori om det sociala samspelets betydelse för kommunikation med barn i olika sammanhang. Samspelets betydelse med andra kan bidra till att barnets kompetens inom språkutvecklingen framhävs och deras proximala utveckling kommer ett steg längre. Med hjälp av digitala verktyg menar pedagogerna att barnen kan vidga sitt lärande och erbjudas ett bredare perspektiv. Som i enighet med Vygotskijs teori kring kulturella verktyg som människan kan använda sig av för att utveckla ny kunskap (Säljö, 2014).

7.2. Arbetsmetoder med digitala verktyg

Empirin i studien visade att pedagogerna använder sig mycket av bilder på lärplattan för att locka barnen till kommunikation. Fast (2009) menar att bilder erbjuder barnen en större möjlighet att kunna uttrycka sig, jämfört med att inte använda bilder. På så vis blir situationen mer konkret och barnens språkutveckling kan främjas. Pedagogerna beskrev att lärandet blir mer konkret på det viset att barnen kan förena ord och bild som i sin tur bildar ett sammanhang.

En annan metod som används är högläsning och en av pedagogerna nämnde att de använder sig av ljudböcker på lärplattan. Det hjälper pedagogerna att kunna ställa frågor till barnen om vad som händer i sagan och fokus förflyttas till lärplattan istället för pedagogen. Högläsning är en metod som Fast instämmer med och det öppnar upp för reflekterande samtal. Samtliga pedagoger belyste vikten av pedagogens närvaro vid användandet av digitala verktyg, då det har en avgörande del om det blir pedagogiskt eller inte. Kjällander (2014) belyser även detta i sin forskning, där hon påpekar att lärplattan inte förblir pedagogisk utan en närvarande pedagog. Hon menar att pedagogerna bör använda digitala verktyg i en bredare utsträckning för att på så vis integrera digitalisering i den pedagogiska verksamheten. I empirin framkom att pedagogerna ansåg sig ha en åtanke kring att använda digitala verktyg i lärsituationerna. På så vis kan barnen erbjudas ett bredare perspektiv på lärandet, men även fungera som hjälpmedel för pedagogerna i form av en extra resurs. Forskning som gjorts av Birken (2017) visar att en stor andel av barn och deras språkutveckling påverkas negativt vid användning av lärplattan. Empirin i denna undersökning visar till störst del på att lärplattan är en stor tillgång för barnen i främjandet av språkutvecklingen, vilket talar emot Birkens forskningsresultat.

En annan pedagog beskrev att lärplattan kan användas självständigt av barnen utan en närvarande pedagog och ändå verka språkutvecklande. Resonemanget stöds av Norlings (2013) forskning som visade att barn kan utveckla sitt språk lika mycket självständigt som med

en närvarande pedagog. Vidare menar Norling (2013) och Lindö (2009) att det gäller att pedagogen tar tillvara på de tillfällen där barnen kan bli lockade till kommunikation på olika vis. Det betonades även av samtliga pedagoger att utveckling av barns språk sker på många olika vis. Därmed tyckte pedagogerna att det är särskilt värdefullt att ta tillvara på vardagliga situationer där språkutveckling kan integreras.

7.3. Digitala verktyg och språkutveckling

Empirin i studien visar att samtliga pedagoger använder sig av digitala verktyg i olika lärandesituationer. De belyser att det bidrar till att pedagogerna kan bemöta varje enskilt barns behov genom ett vidgat lärande där digitala verktyg har en stor betydelse. I Läroplanen för förskolan (98/16) står det att barn ska erbjuds olika redskap och uttrycksformer som digitala verktyg för att kunna uttrycka sig samt att tal- och skriftspråk utgör en stor del i förskolan för att kunna främja barns utveckling och lärande (Skolverket, 2016).

En av pedagogerna belyste att den digitala utvecklingen kommer att utgöra en större del i förskolan än tidigare. På så vis är det betydelsefullt att barnen lär sig att använda digitala verktyg i lärandet. Samtliga pedagoger använder sig av digitala verktyg, dels för att fånga barnens intresse vid lärandesituationer, dels för att snabbt kunna fånga lärandet. Detta resonemang stämmer in på Pramling Samuelsson och Asplund Carlssons (2003) utvecklingspedagogiska perspektiv, att pedagogens förmåga att fånga barns intresse bidrar till att pedagogen tillsammans med barnen kan kommunicera och metarefleksion kan uppstå.

7.4. Konsekvenser med digitala verktyg

Samtliga pedagoger i studien ansåg att de känner sig trygga med användandet av digitala verktyg i verksamheten. Trygghet har skapats genom fortbildning och inspiration från kollegor, vilket pedagogerna beskrev är betydelsefullt för att utveckla sin digitala kompetens löpande. Men samtidigt lyfte pedagogerna att det finns problematik i användandet av digitala verktyg, på så vis att en del kollegor tar avstånd från att använda det helt. Pedagogerna anser att det kan bero på när examen togs. Detta är något som Kjällander (2014) framhäver i sin forskning att det finns en klyfta mellan pedagoger som gärna använder digitala verktyg och de som inte använder sig av det. Orsaken till problemet relaterar oftast till brist på kompetens eller att pedagogerna inte har tillgång till digitala verktyg i verksamheten. Det stämmer även in på Skolverkets IT-rapport (2016) där det framhölls att klyftan som finns mellan pedagogerna till största del beror på låg kompetens, samt att pedagoger i förskolan inte prioriteras vid inköp av

digitala verktyg. Pedagogerna i denna studien önskar att de fick mer fortbildning inom området för att känna sig trygga att använda digitala verktyg som metod.

Samtliga pedagoger använder sig av digitala verktyg på olika vis i det pedagogiska arbetet med barnen. De planerar inte in att använda digitala verktyg till någon större del, utan det sker spontant med en grundtanke kring att integrera det i verksamheten. En av pedagogerna belyste att det är viktigt att digitala verktyg finns i närheten och på så vis kan barnen använda dem när de vill. Men enligt Willermarks (2018) forskningsstudie anser en stor andel pedagoger att det behövs mer planeringstid för användandet av digitala verktyg, vilket inte visade sig vara något hinder för de intervjuade pedagogerna i denna forskningsstudie. De ansåg att det beror på att digitala verktyg inte finns på förskolan eller är lättillgängliga. Pedagogerna lyfte även fram lärplattan som pedagogiskt verktyg och att dess syfte ska vara att lära. Vidare menar pedagogerna att den annars kan utnyttjas i andra situationer för att exempelvis lugna ner klimatet på avdelningen.

8. Diskussion

Detta avsnitt är uppdelat i olika underrubriker där resultatet diskuteras och problematiseras, metodkritik samt förslag på vidare forskning inom området.

Språkutveckling är grundpelaren i dagens förskola och genom att tidigt fånga barnens intresse för språket tror jag att det kan bidra med att barnen får lättare att utveckla sin språkliga förmåga. Denna forskningsstudie har bidragit till nya insikter på vilka metoder pedagoger använder sig av för att stimulera barns språkutveckling. Forskningsområdet är relevant då digitala verktyg blir allt mer vanliga både i skolans verksamhet och i samhället: På sikt bidrar det till att barn måste få tillräckligt med kunskap inom digitala verktyg för att bli rustade inför framtiden.

Språkutvecklingen utgör en stor del i förskolan och förenklar lärandet för barn. Empirin visar på att pedagogerna anser att digitala verktyg bidrar till ett vidgat lärande som annars kunde varit svårt att uppnå utan digitala verktyg. Ett varierat utbud av verktyg i lärandet bidrar till att varje enskilt barns kunskaper kan bemötas, samt att pedagogerna får möjlighet att utmana barnen vidare i sitt lärande. Variation i lärandet bidrar till att barnen senare framöver kan urskilja olika saker från varandra menar Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003). Ett varierat lärande är en av grundpelarna inom dagens utvecklingspedagogiska perspektiv.

Det vidgande lärandet med hjälp av digitala verktyg menar pedagogerna bidrar till att barn får en konkret förståelse kring olika begrepp, som annars kan vara svåra att beskriva med verbalt språk.

Digitala verktyg underlättar kommunikationen med flerspråkiga barn beskrev en av pedagogerna. Det kan användas vid exempelvis översättning av ord eller ljudböcker upplästa på modersmålet. På så vis kan alla barn bli inkluderade i den pedagogiska verksamheten på samma villkor beskrev pedagogerna. Resonemanget styrks av forskning där Kjällander (2014) hävdar att digitala verktyg är till stor fördel för flerspråkiga barn. Språket kan vara både en fördel för kommunikation men även ett hinder om det försvårar kommunikationen mellan parter, då det är svårt att göra sig förstådd. Det kan vara dels svårt för pedagogerna och dels svårt för barnen att göra sig förstådda när det verbala språket inte räcker till. Då kan digitala verktyg i detta syfte bidra till en stärkt kommunikation och utgöra grunden för lärande och delaktighet om det används som hjälpmedel. Digitala verktyg skapar förutsättning för barn och pedagoger att kommunicera och förmedla sig.

I resultatet framgår det tydligt att sociokulturella perspektivet genomsyrar pedagogernas arbetsmetoder med digitala verktyg i denna studie. Det sker ständigt samspel mellan barn och pedagoger och varpå verktygen bidrar till reflektion och kommunikation såväl enskilt som kollektivt. Askland och Sataøen (2003) beskriver att det sociala samspelet bidrar till kunskap som tar den proximala utvecklingen ett steg längre, och barnen då kan tillbringa sig ny kunskap att använda sig av senare framöver i andra sammanhang.

Piagets (2013) konstruktivistiska perspektiv synliggjordes också på det vis att pedagogerna berättade att barnen är intresserade av att lära sig. Vilket Piaget (2013) beskrev att människan är ständigt sökande efter ny kunskap för att kunna anpassa sig till sin omgivning. Då digitala verktyg används vid språkutveckling visar resultatet att pedagogen kan locka till kommunikation och erbjuda ett lustfyllt och variationsrikt lärande. Samspelet som uppstår erbjuder barn möjlighet till att reflektera om pedagogen är engagerad i samtalet och barns intresse kan tillvaratagas vilket är det centrala beskriver Pramling Samuelsson och Asplund Carlson (2003) inom det utvecklingspedagogiska perspektivet. Pedagogerna i studien lyfte fram att samspel, barns vilja att lära sig, samt pedagogens intresse och engagemang bidrar tillsammans med digitala verktyg till att barns språkutveckling går framåt.

Användning av exempelvis lärplattan bidrar till både ett individuellt lärande och ett kollektivt lärande då det är ett verktyg som används i förskolan i samlingar eller enskilda situationer, vilket framkom i resultatet. När barn använder lärplattan har de tidigare erfarenheter som kan bidra med att återskapa kunskaperna och sedan utvecklas vidare, som Piagets teori om utveckling belyste. Samtidigt vistas barn i sociala sammanhang på förskolan, då kommunikation med kamrater även det bidrar till utveckling och lärande.

Pedagogerna i studien nämnde att i barns tidiga förskoleålder är en bra tidpunkt för att introducera olika metoder i syfte att utveckla språket. I enlighet med Piagets utvecklingsperioder befinner sig barnet i den *preoperationella* perioden (2-6 år) då barnet vistas på förskolan. Det är enligt Piaget (2013) en bra tidpunkt för barnet att utveckla sina språkkunskaper då barnet befinner sig i en fas där den kognitiva utvecklingen har utvecklats till att barnet kan skapa förståelse kring och reproducera sin kunskap mer än tidigare. Resultatet visar att under denna åldersperiod passar det bra att introducera digitala verktyg för barnen för att främja deras utveckling. Detta beror på att barnen i denna ålder har en mer konkret förståelse för ny kunskap och förstå olika sammanhang än tidigare. I sin tur bidrar det till att den nyfunna kunskapen kan användas som verktyg för att uppnå ny kunskap och utveckling i andra sammanhang.

Pedagogerna framhävde att digitala verktyg används även till att samverka med barnens vårdnadshavare. De flesta förskolor jag har besökt har en egen blogg eller Facebooksida där dokumentation kring det som sker i verksamheten delas med vårdnadshavarna. Pedagogerna beskrev att de uppfattar vardagen som stressig vilket resulterar i att det inte alltid finns tid för längre samtal på förskolan mellan parterna vid hämtning och lämning. Det nämndes också att de yngsta barnen (1-3 år) oftast inte har hunnit utveckla sin förmåga att konkret kunna återberätta saker som hänt på förskolan, vilket bidrar till att situationen försvåras för barnen att kunna återberätta. Pedagogerna nämnde att de använder bilder på lärplattan för att tillgodose barnens kommunikativa förmåga vilket stöttar barnen i deras språkutveckling. Därmed anses Facebook och bloggar vara ett fulländat verktyg att använda som kommunikationsmedel hemma, mellan barn och vårdnadshavare. Vilket Sandberg och Vuorinen (2007) beskriver också är av betydelse för främjandet av barns språkutveckling.

Forskning om digitala verktyg och dess inverkan på barns utveckling är bristfällig. Den forskning som finns tyder på att digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten främjar barns utveckling, vilket även pedagogerna anser. Samtidigt visar en annan forskning på att det finns risker att barn blir sena i sin verbala utveckling vid användandet av digitala verktyg (Birken,

2017). Resultatet i denna studie visar att barns språkutveckling främjas vid användning av digitala verktyg, detta var något pedagogerna som deltagit i studien var överens om. Även Willermarks (2018) forskning påvisar positiv effekt på barns språkutveckling om digitala verktyg integreras i lärandet. Det som kan lyftas fram i studien är om pedagogernas arbetslivserfarenhet och ålder påverkar att resultatet blev likartat. Om erfarenheten hos pedagogerna i denna studie hade skiljt sig åt mer så hade det kanske bidragit till att resultatet hade blivit annorlunda. Som tidigare nämnt så har senare års utbildning mer inslag av digitala verktyg vilket jag med denna studie kan påvisa har betydelse för hur mycket pedagogerna använder digitala verktyg i verksamheten. Samtliga pedagoger har tagit examen en ganska kort tid tillbaka vilket kan vara en bidragande faktor.

Även ekonomi på förskolan påpekar Kjällander (2014) har en avgörande betydelse vilken tillgång pedagogerna får till digitala verktyg. Förskolor som har en stadig ekonomi får en större tillgång till digitala verktyg i jämförelse med förskolor som kanske har sämre ekonomi vilket även lyftes fram i resultatet. På så vis skapas det inte samma förutsättningar för pedagoger på förskolan att ta sig an digitala verktyg. Förskolorna som pedagogerna i denna studie arbetar på har samtliga en riklig tillgång till det vilket enligt dem har bidragit till att intresse och engagemang finns hos pedagoger och barn.

Troligtvis kommer den digitala utvecklingen gå allt mer framåt vilket i det fallet resulterar i att pedagogerna måste erbjudas mer fortbildning inom området. De flesta barn idag har redan förkunskaper av att använda digitala verktyg, och detta bidrar till att pedagogerna måste befinna sig på samma nivå för att kunna bemöta barnens kompetenser. I studiens resultat synliggjordes även att pedagogens perspektiv på användandet av digitala verktyg har en avgörande betydelse för om barn väljer att använda sig av det. Detta belyser även Svensson (2012) som menar att en positiv inställning till digitala verktyg från pedagogens sida skapar en trygghet och intresse för att använda verktygen. Om pedagogen har ett tryggt och säkert förhållningssätt i användandet, kan det resultera i att barnen tar efter det och använder det både självständigt som kollektivt.

Forskningsfrågorna har besvarats och sammanfattningsvis anser pedagogerna i förskolan att de har en stark vilja och pedagogisk grundtanke i användandet av digitala verktyg. Det finns mycket entusiasm att integrera digitala verktyg i både planerad och oplanerade lärsituationer. Ur ett större perspektiv kan man se att digitalisering av förskolans verksamhet går framåt vilket är ett måste för att kunna möta barnens kompetenser. Det finns så mycket man kan göra med hjälp av digitala verktyg som både barn och pedagoger annars kan gå miste om. Genom att höja

pedagogers kompetens samt erbjuda stort utbud av digitala verktyg på förskolorna, anser jag det hade bidragit med en positiv inställning hos pedagogerna samt vidgade kunskaper.

8.1. Metodkritik

Om forskningsstudien hade gjorts om och det varit längre tidsintervall, så hade jag valt att intervjua fler pedagoger. Då tror jag att resultatet hade blivit mer omfattande om semistrukturerade intervjuer hade kombinerats med observationer. På så vis hade jag kunnat lyfta fram pedagogens egna perspektiv på digitala verktyg vid språkutveckling och observerat det i praktiken.

8.2. Pedagogisk relevans

Som det tidigare nämdes i studien hoppas jag att denna forskning ska bidra med inspiration till pedagoger i förskolan att använda sig av digitala verktyg, för att främja barns lärande och utveckling. Forskningen är relevant för att digitala verktyg kommer att bli en allt större del av förskolans verksamhet, då vi måste rusta barnen inför framtidens utveckling.

8.3. Förslag till vidare forskning

Under studiens gång har det varit ganska svårt att hitta tidigare forskning inom området digitala verktyg och språkutveckling. Jag anser att det behövs mer forskning för att belysa betydelsen det har för barns lärande. Om forskningen hade löpt på under en längre tid så kunde undersökningen utförts i större utsträckning och därmed kunde likheter och skillnader synliggjorts ännu mer. Det hade varit intressant med fortsatt forskning inom området som hade sträckt sig över en längre period. Till följd av det kunde effekterna av digitaliserat lärande och barns utveckling synliggjorts mer.

8.4. Slutsats

Efter att forskningsstudien resultat sammanställdes, så synliggjordes det att mer forskning inom området verkligen behövs. Från och med juni 2019 träder den nya Läroplanen för förskolan i kraft där målen att använda digitala verktyg och främja barns språkutveckling har blivit tydligare och större än tidigare. Den digitaliserade världen kommer inte att bli mindre utan snarare större och det krävs att pedagoger lockas mer till att använda digitala verktyg i förskolan. Pedagogerna kan stöttas genom mer fortbildning inom området vilket kommer att bidra till att de kan känna sig trygga med verktygen i lärandet. Jag anser att användandet av digitala verktyg måste ingå i den dagliga verksamhetens olika delar, och därmed ses som ett

unikt hjälpmedel att använda för att alla barn ska få samma möjligheter att lära sig. Digitala verktyg är till stor hjälp för att förmedla sig genom och på så vis kan alla barn erbjudas samma rättighet att göra sin röst hörd i förskolan.

Referenser

- Askland, Leif & Sataøen, Svein Ole (2003). *Utvecklingspsykologiska perspektiv på barns uppväxt*. 1. uppl. Stockholm: Liber
- Denscombe, Martyn. (2016). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 3., rev. och uppdaterade uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Doverborg, Elisabet & Pramling Samuelsson, Ingrid (2012). *Att förstå barns tankar: kommunikationens betydelse*. 4., [rev.] uppl. Stockholm: Liber
- Eliasson, Annika. (2013). *Kvantitativ metod från början*. 3., uppdaterade uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Fast, Carina (2011). *Att läsa och skriva i förskolan*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Hjalmarsson, Maria. (2014). *kap. 13, Enkäter till förskollärare*. I Löfdahl, Annica. Hjalmarsson, Maria. & Franzén, Karin. (red.) *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. Stockholm: Liber (188 s).
- Holme, Idar. & Solvang, Bernt. (1997). *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*. 2., [rev. och utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Hwang, Philip. & Nilsson, Björn. (2011). *Utvecklingspsykologi*. Uppl. 3:5. Stockholm: Natur och kultur.
- Johansson, Eva. & Pramling Samuelsson, Ingrid. (2007). *"Att lära är nästan som att leka": lek och lärande i förskola och skola*. 1. uppl. Stockholm: Liber.
- Lindahl, Marita. (1998). *Lärande småbarn*. Lund: Studentlitteratur.
- Lindö, Rigmor. (2011). *Det tidiga språkbudet*. Uppl.: 1:6. Lund: Studentlitteratur.
- Lundgren Öhman, Ulla-Karin (red.) (2014). *Kap. 1, Vad är mediepedagogik?* I Lundgren Öhman, Ulla-Karin (red.) *Mediepedagogik på barnens villkor*. Stockholm: Lärarförlaget (179s).
- Löfdahl, Annica. (2014). *kap. 3, God forskningssed - regelverk och etiska förhållningssätt*. I Löfdahl, Annica. Hjalmarsson, Maria. & Franzén, Karin. (red.) *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. Stockholm: Liber (188 s).
- Piaget, Jean. (2013). *Barnets själsliga utveckling*. 2. uppl. Stockholm: Norstedts akademiska förlag

- Pramling Samuelsson, Ingrid. & Asplund Carlsson, Maj. (2003). *Det lekande lärande barnet: i en utvecklingspedagogisk teori*. 2. uppl. Stockholm: Liber.
- Rye, Henning (2009). *Samspel, kommunikation och utveckling: barn i behov av särskilt stöd*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Sandberg, Anette & Vuorinen, Tuula (2007). *Hem och förskola: samverkan i förändring*. 1. uppl. Stockholm: Liber
- Skolverket (2016). *Läroplan för förskolan Lpfö98- reviderad 2016*. Stockholm:
- Sommer, Dion. (2005). *Barndomspsykologi: utveckling i en förändrad värld*. 2., rev. [och utök.] utg. Hässelby: Runa.
- Språkrådet, (2008). *Svenska skrivregler*. 3., [utök.] utg. Stockholm: Liber
- Säljö, Roger (2014). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur

Elektroniska referenser

- Birken, Catherine. (2017). *Handheld screen time linked with speech delays in young children*.
<https://www.sciencedaily.com/releases/2017/05/170504083141.htm>
Hämtad 2018-09-20
- <http://www.karlstadmodellen.se/> Hämtad 2018-09-25
- Kjällander, Susanne. (2014). *APPKNapp - point, play & learn in preschool*
https://www.buv.su.se/polopoly_fs/1.247364.1441956546!/menu/standard/file/EN_AP_PKNAPP_RAPPORT_slutversion%5B1%5D.pdf
Hämtad 2018-09-19
- Norling, Martina. (2013). *Preschool staff's view of emergent literacy approaches in Swedish preschools*. <https://www-tandfonline-com.ezproxy.hkr.se/doi/full/10.1080/03004430.2013.800511?scroll=top&needAccess=true> Hämtad 2018-05-29.

- Norling, Martina. (2015). *Förskolan - En arena för social språkmiljö och språkliga processer*. <https://www.divaportal.org/smash/get/diva2:783021/FULLTEXT02.pdf>
Hämtad 2018-05-29.
- https://www.skolverket.se/download/18.4fc05a3f164131a741815d2/1535537399180/Laroplan_forskolan_SKOLFS_2018_50.pdf Hämtad 2018-09-19
- Skolverket (2016), *IT-rapport*.
<https://www.skolverket.se/publikationer?id=3617> Hämtad 2018-09-20
- Svensson, Ann-Katrin. (2012). *Med alla barn i fokus – om förskolans roll i flerspråkiga barns språkutveckling*
<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:869525/FULLTEXT01.pdf>
Hämtad 2018- 09-21
- Willermark, Sara. (2018). *Digital Didaktisk Design: Att utveckla undervisning i och för en digitaliserad skola*.
<http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1174749&dswid=2496>
Hämtad 2018-09-21

Bilaga 1

Intervjufrågor

Semistrukturerade frågor med fokus på metoder för språkutveckling, med öppna frågor.

1. Vilken åldersgrupp arbetar du med på din avdelning/förskola?
2. Hur länge har du arbetat i förskolan?
3. Hur ser du på språkutveckling?
4. Vad är språkutveckling för dig?
5. Ser du dig själv som en viktig roll i barnens språkutveckling? På vilket vis?
6. Vilka metoder använder du överlag vid språkutveckling?
7. Vad känner du som pedagog att digitala verktyg gör för lärandet av språk?
8. På vilket vis är förskolans verksamhet stöttande i arbetet med digitala verktyg?
Fortbildning?
9. Vilka för och nackdelar finns det med att använda digitala verktyg i förskolan?
10. Hur ser du själv på att arbeta med digitala verktyg? Förklara lite närmre!
11. Vad kan digitala verktyg tillsammans med barnen utveckla jämfört med om du inte hade tillgång till det?
12. Är språkutveckling med digitala verktyg något du planerar in i aktiviteter eller sker det spontant? Kan du förklara lite närmre?

Bilaga 2

Hej!

Mitt namn är Anna och jag läser sista terminen till förskollärare på högskolan i Kristianstad. Jag är nu i full gång med mitt examensarbete inom pedagogik, där jag har valt att inrikta mig på digitala verktyg som hjälpmedel vid barns språkutveckling i förskolan.

Syftet med studien är att ta reda på hur pedagoger använder digitala verktyg för att främja barns språkutveckling och förhållningssättet pedagogerna har vid användandet. Forskningsresultatet är tänkt att sedan kunna användas som inspiration och stöd till verksamma pedagoger i verksamheten.

Jag har tagit litteratur till hjälp för att kunna göra en fördjupning inom området, samt att intervjua verksamma pedagoger för en ännu djupare insikt. Därmed vill jag intervjua dig som är legitimerad förskollärare med gedigna kunskaper samt erfarenheter inom förskolans verksamhet. Intervjun består av 13 frågor där följdfrågor kan uppkomma och med förhoppning om att spännande diskussioner förankrade till frågorna uppstår. Intervjun tar cirka 1 timme.

Vid intervjun kommer jag nyttja Vetenskapsrådets forskningsetiska principer vad det gäller användande av information före, under och efter intervjun. Detta innebär att du medverkar frivilligt på dina villkor och har rätt att avbryta ditt medverkande när du vill. Resultaten kommer endast att användas i forskningsändamålet och dina uppgifter kommer att behandlas konfidentiellt.

Om du har några frågor eller funderingar så är du varmt välkommen att kontakta mig eller min handledare via mail. Efter avslutad studie kan jag vid intresse maila forskningsresultatet till din angivna mailadress.

Hoppas vi ses!

Med vänliga hälsningar
Anna Stålebjer Anna.stalebjer0188@stud.hkr.se

Handledare
Gunilla Vikbrant Gunilla.vikbrant@hkr.se